

Ahlaki Tutum ve Davranışlar - 2

1. Her ne arar isen kendinde ara
Gördüğünü ört, görmediğini söyleme
Kimsenin ayıbını görmeyen cana, aşk olsun
(Hacı Bektaş-ı Veli)

Bu dizelerde bir insanda bulunması gereken;

- I. doğru sözlü olmak,
II. kendini kontrol etmek,
III. müsamahalı olmak

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve III.
D) II ve III.   E) I, II ve III.

2. Kul hakkı insanların malı, canı, bedeni gibi şeylere karşı yapılan maddi haksızlıklar ve insan onuruna, şeref ve namusuna yönelik işlenen manevi haksızlıklar olmak üzere genel olarak iki kısma ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde diğerlerinden farklı bir kul hakkı ortaya çıkar?

- A) Hırsızlık yapmak
B) Hakaret etmek
C) Gıybet etmek
D) İftira atmak
E) Alay etmek

3. Birtakım tutum ve davranışlar bazı temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilmesine sebep olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mahremiyeti ihlal etmektedir?

- A) İsraf
B) Gıybet
C) Bağnazlık
D) Yalancı şahitlik
E) Vurdumduymazlık

4. • “Müslüman, elinden ve dilinden diğer Müslümanların güvünde olduğu kimsedir.”
(Hadis-i şerif)

- “Ey müminler! Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almayın. Belki de onlar, kendilerinden daha iyidirler... Birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın... Biriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin...”
(Hucurât suresi, 11 ve 12. ayetler)

Bu hadis ve ayetlerde vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her insanın emniyet içinde yaşama hakkının olduğu
B) Kimin daha iyi olduğunun bilinemeyeceği
C) Özel hayata saygı duyulması gerektiği
D) İnsanlarla alay etmenin kötülüğü
E) Gıybet etmenin yanlış olduğu

5. İslam dini kin, nefret, çekememezlik, kavga ve geçimsizlik gibi kötülüklerden uzak durulmasını ister. Herkesin sevgi, saygı ve hoşgörüyü önem vermesini öğütler. İnsanlara zarar vererek onları incitecek davranışları yasaklar.

Buna göre İslam'ın aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenemez?

- A) İnsanların güvenli bir toplumda yaşamasını sağlamak
B) Toplumun barış içinde yaşamasını sağlamak
C) Kişinin kötülüklerden arınmasını sağlamak
D) İnsan ilişkilerinde samimiyeti yerleştirmek
E) Bireyi toplumsal sorunlardan uzak tutmak

6. • “Hakkında bilgin bulunmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve gönül bunların hepsi ondan sorumludur.”
(İsrâ suresi, 36. Ayet)

- “Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır...”
(Hucurat suresi, 12. Ayet)

Bu ayetler aşağıdaki tutum ve davranışların hangisinden sakındırmaktadır?

- A) Haset etmekten
B) Kusur araştırmaktan
C) Ayıplayıp utandırmaktan
D) Şüpheli bilgiyle hareket etmekten
E) İnsanları hatalarıyla yüzleştirmekten

Ahlaki Tutum ve Davranışlar - 2

7. Düşünce ve ifade özgürlüğü, her akla gelenin söylenmesi anlamına gelmez. Düşünceyi ifade ederken iyi niyet, inanca saygı, ahlaka riayet, devlet ve milletin birlik ve bütünlüğü dikkate alınmalıdır.

Bu parçada, düşünce ve ifade özgürlüğüyle ilgili;

- I. Sınırsız bir özgürlüğün olmadığı
II. Ahlaki ilkelerle güçlü bir bağının olduğu
III. Kul hakkı ihlallerine dikkat edilmesi gerektiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve II.
D) II ve III.   E) I, II ve III.

8. Kur'an'da, Hz. Şuayb'ın yaşadığı topluma yönelik olarak ölçü ve tartıda eksiklik yapmamaları, adaleti gözetmeleri, çıkarları uğruna insanların mallarının değerini düşürmeleri hususunda uyarılarda bulunduğu bildirilmektedir. Şuara suresi, 183. ayetinde Şuayb'ın (as.) birtakım uyarılardan sonra "İnsanların hakkı olan şeyleri kısmayın, bozgunculuk yaparak yeryüzünde karışıklık çıkarmayın." dediği de haber verilmektedir.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine varılamaz?

- A) Toplumsal kurallara uyulmalıdır.
B) Hile yapmak kul hakkına yol açar.
C) Ticaretle toplumsal birliktelik arasında sıkı bir ilişki vardır.
D) İnsanların haklarını korumaya özen gösterilmelidir.
E) Ticaret, herkesin yapacağı bir uğraş olmamalıdır.

9. Bir adam,

- "Ey müminlerin annesi! Bize Allah'ın Resulünün ahlakından bahseder misin?" dedi. O da;
- "Sen hiç Kur'an okumuyor musun?" diye sordu.

Adam,

- "Tabi ki okuyorum." diye cevap verince Hz. Ayşe de;
- "Onun ahlakı, Kur'an (ahlakı) idi." dedi.

Bu rivayetten Hz. Peygamberle ilgili aşağıdaki sonuçların hangisine ulaşılabilir?

- A) Eşlerine çokça Kur'an okuduğuna
B) Güzel ahlakının vahiyle başladığına
C) Davranışlarını Kur'an-ı Kerim'e göre düzenlediğine
D) Ahlakının nasıl olduğu bilgisinin yalnızca ailesinde olduğuna
E) Peygamber olmadan önceki durumuyla ilgili bir bilgi bulunmadığına

10. "Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında, mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin ve kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir."
(Nisa suresi, 29. ayet)

Aşağıdaki hadislerden hangisi bu ayetin verdiği mesajla ilgili değildir?

- A) "... Hile yapan bizden değildir."
B) "...Allah o namazlar sayesinde bütün hataları siler."
C) "Allah'ın laneti rüşvet alan ve rüşvet verene olsun!"
D) "Bundan böyle alışveriş yaparken kandırmak yoktur de."
E) "Alışverişte yemin etmek ticaret malının bereketini giderir."

11. "Onlara Âdem'in iki oğlunun haberini gerçeğe uygun olarak anlat: Hani ikisi de birer kurban sunmuşlar, birininki kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen, diğerine, 'Andolsun seni öldüreceğim!' dedi. O da dedi ki: 'Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder. Andolsun ki sen öldürmek için bana el uzatsan bile ben öldürmek için sana elimi kaldıracak değilim! Zira ben âlemlerin rabbi olan Allah'tan korkarım. Ben diliyorum ki sen hem benim günahımı hem de kendi günahını yüklenesin, cehennemliklerden olasin! Zalimlerin cezası işte budur.' Sonunda içindeki duygular onu kardeşini öldürmeye itti; onu öldürdü ve böylece hüsrana uğrayanlardan oldu."
(Mâide suresi, 27-30. ayetler)

Bu ayetlerden aşağıdaki yargıların hangisine varılamaz?

- A) Ebedi kurtuluşa ulaşmak için kötülüklerden uzak durulmalıdır.
B) Bir kötülüğe aynıyla karşılık vermek kötülük yapanı caydırır.
C) Kıskançlık, bireysel ve toplumsal huzura zarar verir.
D) Barışı korumak için sabretmek ahlaki bir erdemdir.
E) Allah korkusu kişiyi kötülük yapmaktan alıkoyar.

12. Yunus Emre, insanlarla ilişkilerin nezaket ve zarafetle yürütülmesi ve gönül sahibi olan insana karşı saygının özenle korunması gerektiği vurgulamıştır.

Aşağıdaki beyitlerden hangisi bu yargıyı örneklenmez?

- A) Gönül Çalab'ın tahti Çalab gönüle baktı
İki cihan bedbahtı kim gönül yıkar ise.
B) Yüz kez hacca vardın ise yüz kez kaza kıldın ise
Bir kez gönül yıktın ise gerektir çekesin âhı.
C) Dövene elsiz gerek sövene dilsiz gerek
Derviş gönülsüz gerek sen derviş olamazsın.
D) Hakikate bakar isen nefsin sana düşman yeter,
Var imdi git nefsin ile vuruş savaş tokuş yürü.
E) Bir kez gönül yıktın ise şol kıldığın namaz değil
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil.

